

Tisztelt tagtársaink figyelmébe.

Demkó Kálmán dr. lőcsei m. kir. áll. főreáliskolai igazgató a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének állandó központi választmányától megbízást nyert „*A magyar orvosi rend története, tekintettel a gyógyászati intézmények fejlődésére Magyarországon a XVIII. század végéig*“ című munka megírására. Tulajdonképpen pályamű lesz, a melynek tárgyát a központi választmány tűzte ki 100 arany jutalommal és a melynek vázlatát a bíráló bizottság egyhangú elismeréssel fogadta. A kész mű 32—34 nyomtatott ívre fog terjedni. Az első rész, a mely a kérdést a legrégebb kortól 1526-ig terjedőleg tárgyalja és mintegy 12 nyomtatott ívet tesz, f. évi augusztus hó közepe tájt jelenik meg, a második pedig december havában. A munka ára, postán bérmentesen megküldve 4 frt lesz. A szerző kibocsátotta előfizetési felhívásban a megrendelés határidejéül f. évi május 15-ike van kitűzve. Sajnáljuk, hogy idejében nem közölhattük a felhívást, de reméljük, hogy lesznek fölös példányok. Kedves kötelességet teljesítünk, a midőn az érdekes és irodalomunkban úttörő munkát t. tagtársaink és olvasóink figyelmébe melegen ajánljuk. A megrendelés a szerzőhöz intézendő.

A mű tartalma a következő:

Bevezetés. Az ember viszonya a természethez. Természeti vallás.

I. Óskori gyógyászatunk: ősvallási elemek. A szem, a szó hatása. Varázsoló, kuruzsoló, orvos. Természetes okokból eredő és mesterségesen támasztott betegségek: igézés; szemmel verés; szemtől esés vagy szemtől jövés, kötés — megkötés; megrontás; megtevés; öntés. — Természetes gyógyító módok: beadás; kenés — irálás; gyúrogatás — dauzsolás; fürdőzés; — természetellenesek; ráolvasás; rálehelés; köpés; kötés; öntés. Égi testek, természeti tárgyak és tünemények mint betegségeket okozó és gyógyító tényezők. Összefoglalás.

II. A kereszténység első századai hazánkban: 1000—1300 a) Orvosok. A kereszténység hatása, Salerno, Monte-Casino; a veszprémi egyetem. A szerzetesek mint orvosok hazánkban. Az orvosi tudomány állása ezen időben. Magyarországi orvosok, kórházak. Csodák, kuruzsolás, boszorkányság. Orvosok személyi

viszonyai. Orvosi rendőrség. — *b) Gyógyszerészek és gyógyszerértárok.* — *c) Seb- orvosok, fürdőzők, fürdők.* — *d) Politikai, társadalmi, közerkölcsei viszonyok. Járványok. Telepítések, paráznaság, büntető törvények, társadalmi- közgazdasági viszonyok; pestis, szt. Antal tüze, szt. Vitus tánca, flagellansok. Királyaink halálának okai. Összefoglalás.*

III. A renaissance kora 1300—1526. a) Orvosok: philosophia és orvostudomány ezen korban. Pécsi, ó-budai, budai, pozsonyi egyetemeink. A humanismus hatása. Magyarországi orvosok: királyi, főúri, városi orvosok és társadalmi állásuk. *b) Gyógyszerészek:* gyógyszerészi könyvek, magyarországi gyógyszerészek és gyógyszerértárok. *c) Seborvosok fürdőzők:* A sebészet általános állása. Magyarországi sebészek. Fürdők, fürdőzők. *d) Kórházak, szegényházak, jótékonyok:* A városok és a czéhek szerepe. *e) Balhiedelmek. Járványok.* Orvos rendőrség. Humanismus és astrologia. Bűvölés, boszorkányság. Fekete halál, bujakór, szent János tánca, angol láz, scorbut. *f) Politikai, társadalmi, közművelődési viszonyok.* Összefoglalás.

IV. A tudományok fellendülésének kora.

1. *A XVI. század a) Orvosok:* Orvosi tudomány általános állása. Orvosaink képzése külföldön és itthon. Jeles orvosaink életrajzai. Orvosok száma, társadalmi állása, fizetése, vándor orvosok. Kuruzsolók. Kalendarium, csizio. Tudományos orvosi irodalom. Orvosaink más irányu irodalmi működése. *b) Gyógyszerészet:* Általános állása. Gyógyszerészek képzése. Társadalmi állása, fizetése. Gyógyszerértárok. Vásári gyógyszerészek. *c) Seborvosok, fürdőzők:* A sebészet általános állása, sebész-, borbély- és fürdőző czéhek, társadalmi állás, fizetés. Fürdők. *d) Szülésznek.* *e) Egészségügyi intézmények, orvosi rendőrség.* *f) Politikai, társadalmi, közerkölcsei viszonyok. Járványok.*

2. *A XVII. és XVIII. századok hasonló szempontok szerint tárgyalva.*